

PEST, 1859.

(6. szám.) I. Félév.)

FEBRUÁR 10.

Primási Aranymise.

A Szent-István-Társulatnak folyó február 3-án tartott választmányi ülése ismét egy korszerű eszmének, s mondhatni vallásos és nemzeti mozzanatnak kiinduló pontja lön.

Ugyanis a társulat érdemudis alelnöke, ft. Danielik János kanonok ur ő ngsa ismert megragadó modorával, de észrevehető belső megindulás közt értesítvén az igazgató választmányt arról, hogy ő eminentiája, atyáskodó egyházfejedelemünk, Magyarország herezeg-primása, **SCITOVSZKY JÁNOS**, bibornok és esztergomi érsek a jelen évben már papi felszentelésének s áldásteljes egyházi pályájának ötvenedik esztendejét tölti, s mint Istentől esdjük és reméljük, folyó évi november 5-kén aranymiséjével annak félszázados ünnepét ülendí, kijelenté egyszersmind meggyőződését az iránt, hogy mind a kiürthatatlan mély kegyeletnél és ragaszkodásnál fogva, melylyel az összes magyar nemzet az esztergomi érseki székhöz kötött, s halhatatlan érdemektől fénylő primási méltóság iránt viseltetik, mind a fiui benső tisztelet ösztönéből, mely a magyarországi katolikus népeket különösen a magyar egyház főpásztorának magas személye iránt áthatja, e nagy nap — ha a Gondviselés megérni engedi — hazánkban közös és országos ünnep leend az egyházon belül és kívül.

Történeti példákat hozott fel az igen tisztelt alelnök ur a nemzet életéből, hogy a magyar primási széki ünnepei ősidóktól fogva mindig egyszersmind országos

ünnepek is voltak. Így négy század előtt, gróf Széchy Dénes nádorfi és primás korában, az esztergomi basilika a szentséges pápa rendeletéből az összes magyar clerus támogatása s a világiak bő adakozása mellett megújítottván, a felszentelés ünnepére 1453-ban nem csak a főpapság és köznép, hanem Magyarország kormányzója, a halhatatlan Hunyady János vezérlete alatt az ország nagyainak és nemeseinek színe is összesereglett. — Megújult e nagyszerű jelenet 1856-ban, midő az egyházi kormányon jelenleg ülő primás és bibornok ő eminentiája a hamvaiból ismét felépült basilikát felszentelé. Urunk ő Felségét, az ország fejedelmét, ki e nagy napot legmagasb jelenlétével szintén megtisztelte, ez alkalommal is népeinek ezrei környezék ez ünnepen. — S a nemzeti hagyományok közt nehéz szívvel olvasunk azon szép napokról, midőn Vitéz, Bakacs és Várdy primások korában, mielőtt a nemzeti egyenletlenség a törökök pusztító dühének az ország kapuit feltárta volna, Esztergom a tudomány és művészet minden kincseinek gazdag tárháza, s a nemes ifjuság gyűlhelye volt, hol az ősi lovagias jellem az erényben, valláshűségben, miveltségben és ízlésben megnevesült.

De bár hol tüzte is fel azontul érseki keresztjét a székhelyéből kiszorított magyar primás, mindenütt mint az egyház oszlopa, a magyar szent korona rendületlen hive, a nemzeti lét és becsület őrangyala, a szegények, árvák és ügyefogyottak atyja, a nemzeti mivelődés és tudományosság született Maecenása állott, működött és hatott. — Ki fogja, mig magyar történet

lesz, Oláh, Forgách, Lippay, Szelepcsényi, s az erőben és áldozatban egyiránt csodálatosan kimeríthetetlen Széchenyi György emlékét, s annyi nagy között a legnagyobbat, Pázmány Pétert elfeledni?

És hetvenkét magyar primás között, majdnem kilencz század lefolyása alatt, mióta a kereszt, üdvözítő uralmának székét az esztergomi várfokon elfoglalta, — habár közülök többen igen magas kort értek el, adatszerűleg csak kettő részesült az égnek azon áldásában, hogy aranymiséjét elmondhassa.

A szent életű, százados aggastyán, Széchenyi György, ki félszázados papsága emléknapiját még mint kalocsai érsek ülte meg; — s az egyiránt nagy pap, nagy hazafi és nagy államférfi, a szerény „Frater Emericus,” a magyar pálosok jeles növendéke, Eszterházy Imre gróf, ki 1738-ban mint magyar primás jubilaumát Posonyban ünnepelte.

Mindkét ünnep országos jellemű volt. Széchenyi jubilaumán I. Lipót királyunk személyesen megjelent; — s midőn Eszterházy Imre gróf aranymiséjét mondaná, a magyar fő- és alpapságon kívül nem csak az ország nagyai s hatósági küldöttségei se regeltek össze, hanem III-dik Károly, a diéső emlékeztű Mária Theresia atyja, a nagynevű Pálffy János magyar hadvezér személyében küldött, külön királyi követe és sajátkezű üdvözlő-irata mellett ismét külön udvari futárral küldött drága-gyémánt kereszt által tisztelte meg, hogy fejedelmi elismerését tanúsítsa azon nagy férfiú iránt, ki a sanctio pragmatika alkotása s biztosítása körül egyik leghívebb tanácsosa volt, s ki utóbb a nagy királynő fejére is feltette a koronát, s egyik leghathatós élesztője volt a világtörténeti, 1741-diki magyar nemzeti lelkesedésnek, mely az európai liga ellenében diadalmasan a trón védelmére kelt.

Mind a fényes primási szék, mind az azt elfoglaló nagyszivű és közszeretető egyházfejedelem iránti hódolat és ragaszkodás érzelmében tehát, s áthatva azon nemzeti öntudattól, hogy a magyar primási szék ősi tekintélye s az iránta viseltető vallásos kegyelet, mint a történet szakadatlanul fenhangon tanúsítja, mai napig teljes épségében él, s a magyar nemzet szívébe, s mondhatni lelkismeretébe kitörölhetlenül vésvé van, a t. alelnök ur nem is kételkedik, hogy valamint a Mária-czeli százados bucsu alkalmával a magyar primás kenetteljes szavai az ország minden részeiben viszhangoztak, s zarándoklásában a sz. Szűz képéhez, Nagy-Lajos templomába, a magyar hívek közül ezernyi ezren kísérték: ugy ez örömnep az országnak nemzeti, a híveknek családi, s a magyar kath. egyháznak vallásos kegyeleti ünnepe leend, s ezen érzület országszerte a leghívebb kifejezésekben nyilvánuland.

Hogy tehát ennél fogva a Szent-István-Társulat ezen ünnep fényéhez saját részéről is járuljon, indítványba hozta alelnök ur, hogy ő eminentiája, Magyarország primása papi jubilaumának örökítésére a Sz.-István-Társulat oly emlékművek létesítését határozza el, melyek a haza áldornagyának állásához méltók, a társulat vallás-erkölesi hivatásához illők, a magyar katolikus hívek lelki szükségének megfelelők s állandó értékűek legyenek.

Mindezen feltételek elérését leginkább egyesíthetőnek hiszi a ft. indítványozó ur az által, ha a Szent-István-Társulat ez örömmel várt eseménynek örök emlékezetére

Először: a társulat a lipótvárosi új basilikában Istennek egy oltárt emel, mely szent István első apostoli királyunk tiszteletére szenteltessék; és

Másodszor: ha a „Szentek élete,” — minőt bibornok és herceg-primás ő eminentiája is kitünő előszeretettel irt már a nép számára, — s mely kellő terjedelemben magyar nyelven eddig nem létezik, megiratván, s társulati költségén ezen ünnep emlékére kiadatván, bibornok primás ő hercegségének dedicaltatik, s az innét származó tiszta jövedelem szintén a fentérintett basilika kiépítésére fordittatik.

Az igazgató választmány, teljes mértékben osztozva a társulati alelnöknek mind érzelmeiben, mind felfogásában, a tett indítványokat egyértelműleg elfogadta, s az emléko ltár költségeinek fedezését önkényes aláírás útján eszközölni határozá; továbbá a „Szentek életének” megírása végett intézkedett, s ez utóbbi munkából, mely a magyar katolikus közönségnek amugy is családai szükség, — a lelki épülésen kívül annál kedvezőbb anyagi eredményt var, minthogy abban egy másik szintoly szent és magas, mint hazafias czél előmozdítását látja, t. i. a sikeres törekvést arra, hogy oly nemesb és magasabb művek létesítése által, minő legelső sorban a megkezdett basilika, — az ország fővárosában, a haza szívében, szellemi s erkölesi ellensúly, sőt tulnyomóság kerekedhesék ama silány materialismus ellenében, melynek pusztán érzékies ingere és iszapja minden nemesb vallás-erkölesi érdeket és rugót megvesztegetéssel s előzőnléssel fenyeget.

Az igazgató választmány egyik legszebb feladatának tekintvén a társadalmi életben a szellemi fensőbbiség ápolása által a nemzeti jellem nemesb vonásainak biztosítására is tehetsége szerint hatni, — örömmel siet a jelen alkalommal az érintett emlékeztetés mű befejezését lehetőleg előmozdítani, mely azonkívül, hogy a magyar főváros szellemi díszének s legmagasb erkölesi nemesedésének gyarapítására szolgáland, egyszersmind örökre szentélyéhez fűzi azon jámbor főpap drága emlékeztét, ki a basilikának talpkövét megáldotta.

Valljon a társulat ez intézkedéseken kívül mit ohajt még e nagy nap tiszteletére elrendelni? — azt az igazgató választmány a közelebbi közgyűlés böles határozatára bizza.

****

Kátyolok a nép életéből.

XX.

Az élő kapufák.

(Folytatás.)

Moha bácsi husz éve már, hogy üli a löczát;
Deres szálak ékesítik tarkuló bajuszát. —
Szilaj háborgások után megnyugszik a tenger,
Munka s bajviszályok után megöszül az ember.

nap
ur,
ge

Moha bácsi bajuszát nem a munka tarkítja;
 Aggodalmas életének bökkenő a nyitja :
 A furfangos szomszéd uram szeget üt fejébe,
 Ki a tulsó házszőg elől fittyet hány feléje.

„Én is vagyok olyan ur a magam kuriáján;
 Én is lógathatom lábam, miként Moha bátyám!“
 Körülbelül így ketet, ha a száját kitéti,
 Ott a tulsó szögleten a jó Kancsali bátya.

És a három utra látó szöglet ellenében
 Háza előtt a kőpadra helyezkedik szépen,
 S mint a ezövek, úgy megül a trónján kevélyen;
 Moha bácsi nyugalmát ez marezangolja mélyen.

Ki meri egyeduralmát ekkép bitorolni ?
 E hallatlan tusamerényt illik megorrolni :
 Nagyot fúj a habpipáján, csak úgy sziporkázik;
 De Kancsali szeméből csak a gúny szikrázik.

Láttál-e két kakast, midőn a párbajt kímérik ?
 Rendes, illő távolságban egymás szemét nézik. . .
 Aztán neki iramodnak dühösen egymásnak,
 S csőreikkel, karmaikkal sebet, szemet ásnak.

A mi hőseink rohamot soha sem kísértnek ;
 Egymás hajába nem kapnak, csak egymásra néznek ;
 De e nézés! . . . mint a villám, mely sújtani készül,
 Lényeiken gyilkolólag ezikázik keresztül!

S mint a vihar, mely a sasok bérezein képződik,
 És a szomszéd ormozatba kigyózdva verődik :
 Áll örökös harcban a két szomszéd pillantása ;
 Egymást üzi a dacz és gög szörnyű villámlása. —

Nemes vetély, így egymásnak türelmet kitzüni ;
 Keserűn-édes lehet így farkas-szemmel ülni!
 Hasznos is lehet ez nagyon a külgazdaságra,
 Hel a példás mese szerint : eb vigyáz a hájra. —

Volt a Mátra tetejének két magas bükkfája,
 Egy-egy károgó varju szállt a fák sudarára.
 Csupa fonák hetyeségből addig ültek ottan,
 Mignem éhen mind a kettő a bükkaljba pottyant.

A mi kedves szomszédaink addig uraskodtak,
 A míg végre sanyaru véginségre jutottak ;
 Aztán leszálltak a trónról; szépen kezét fogtak,
 S künn valahol egy alacsony putriba vonultak!

Nyulassy Antal.

Két hajszál története.

— Beszély. Vége. —

Danisztól.

VI.

A három kosár három napot jelent.
 Biblia.

Ferencz börtönében vidámabb lön. Hanem egész nap azon törte fejét: valljon ki lehet az a kedves barna ur, kinek jó akarata, s csaknem világos védelme vége tlenül meghatotta kebelét? S nem győző csodálni az

isten gondviselést, mely csodálatos titkos utakon működik. Ily rokona által elárult ártatlannak szabadítására. Ily gondolatok között tölté el az egész napot. Végre besötétedék. Esti kilencz óra volt, s Ferencz imáját végezvén, lefeküdt ágyára, és aludni ohajtott; de nem jött álom szemeire; és szerencséje, hogy nem jött. Mert ime egy különös eseménynek lön most tanuja.

A folyosón, mely Ferencznek börtönéhez vezet, két nőszemélyt látunk titkosan, s a legnagyobb vigyázattal megjelenni. Mindkettő rózsákkal borított tiszta fehér ruhában vala öltözködve, mintha menyegzőre, vagy tánczvizalomra készültek volna. Az egyik hölgy asszony vala, mert fején aranyos magyar főkötő volt; a másik hajadon, mert gazdag sötét fürtjeit egy tiszta fehér koszoru váll felé hajlítva díszíté. Szép vala mindkettő az elbámulásig: az asszony, miként Judith Holofernes táborát tönkre tevő kellemében; a hajadon, mint Eszther a királyi koronát követelő szépségében. Ily két bájoló nőt nem szüle még a város, mióta Dobó kapitány török vérrel megmosta érsek-egervárnak győzedelmes falait. A hajadon kezében egy üvegoldalú, tisztán és gazdagon világító lampa volt, az asszony kezében pedig egy jókora nagyságu piros alma.

Ovatos lépésekkel s félénken közeledtek Feri ajtajához, kinek ajkai belül épen imát rebegének, ilyképen: „Ég és föld Istene, örök és hatalmas! ki Péter apostol lánczait Heródes tömlöczében kezeiről leveréd, és szent angyalod által a fogházból kivezetéd: küld el nekem is angyalodat, malasztodat, hogy fogságomból szabadítson, vigasztaljon!“ E szavakra megperdüle a kulcs a börtönajtó zárában, s mielőtt Feri eszmélhetett volna, fölnyilt, és igéző pompájában a két nő belépett. Feri megijedt és bámult; ajakára nem jött ige. De a nők sem szólottak; a hajadon letevé a lámpát a börtön közepére, s mind a ketten egy percig szemlélgették Ferinek ugyan halavány, de a napi esemény következtében felvidámult érdekes, kedves arcát. Most a hajadon fölemelé jobbját, s három ujját mutatá Ferinek; baljával pedig intett napnyugot felé, mintha Ferinek távozást akart volna inteni. Erre az asszony átnyujtá Ferinek a baljában tartott piros almát, s jobbával olyanemű jelt vona reá, mintha az almát ketté vágni akarta volna.

Most Feri szólni akart, de a két nő egy pillanat alatt kívül vala; és az ajtó becsattanván, Feri sötétben maradt. Most félni kezdett inkább, mint örülni; s a néma jelenést álomnak, vagy igen élénk képzelődésnek tartá inkább, mint valóságnak. Reggelig álom nélkül s tündölvé ült ágyában. Zavaros állapotban, fölízgatott kedélylyel találta őt reggel az öreg Márton, s mintha mitsem tudott volna történetéről, egykedvűen kérdé, hogy mi baja volna? Erre Feri elbeszélé az egész eseményt Mártonnak és kére fölvilágosítást: de Márton álomnak lenni állítá az egészet. Mire Feri egy kevésse megboszankodva, így szólott:

— Márton bácsi! nem lehet az álom; mert ha álom volna, ugy e piros alma nem lenne a kezemben. Ha pedig álom, akkor fejté meg, hogy mit jelent.

— Meg is fejtém! — felele Márton nagy vidáman, s a fogoly mellé ülven az ágy szélére, figyelemre inté, s majd jósló hangon így kezdé beszélni:

— Ferencz öcsém! a szüznék három ujjá három napot jelent, melyek mulva önt a törvény fölszabadítja, és nyugot felé Fehérvárra visszakeresztje; az asszonynek keresztjele pedig azt jelenti, hogy ön vágja el az almát, és belőle közepéből ki fogja ön olvasni jövendő sorsát.

Ferencz meg vala lepve; tüzesen ragadá meg az almát, s erőt érezve kezeiben rögtön kétfelé törte azt. S íme, mindkettőjük nagy bámulatára kiperdült belőle az arany gyűrű, melyet három nappal előbb eladott Gertrudis, Márton felesége.

Ki tudná leírni Ferencznek örömét? Tudta most már, hogy pártfogás alatt áll, hogy az Isten, kiben egyedül bizott, jó embereket támasztott védelmére, s hogy bizonyára azok üzték vele vigasztalásul ezt a tréfát. De Mártontól semmi bizonyosat ki nem tanulhatott.

Az öreg Márton álmofejtése teljesült. Harmadnapra reggel a törvény elé hivatott Ferencz, hol szabadnak nyilatkoztatták őt: s kezébe adván szabadságlevelét, figyelmezteték őt, hogy hazájába, Fehérvárra visszatérjen. Ferencz megörült, s egypár, szemeibe lopódzott érzékeny könnyü mutatá haláját Isten és emberek iránt.

Alig várta Ferencz, hogy a törvényház ajtaján ki léphessen. Talán egyenest elhagyta volna a várost; de az öreg Márton az ajtóban leste őt, s meghívá egy pohárka reggelire szobájába. Ferencz halás kötelességnek ismeré lemenni, s ott Mártonnak és az öreg Gertrudisnak szívességét megköszönni. Egy szolgáló is várta Ferenczet Márton szobájában, ki Ferencznek egy öltözet esinos új ruhát hozott azon meghagyással, hogy azt felöltse, és őt kövesse oda, hová vezetendi. Ferencz felöltözék; azután elköltvén reggelijét, elbuesuzék érzékenyen Mártontól és családjától, s követé a szolgát.

Igen esinos házba vezeté a szolgáló Ferenczet föl az emeletbe. Megnyitván előtte egy ajtót, bebocsátá őt egy díszes terembe. A pamlagon ült egy fiatal ur, s két ékes deli nő. A fiatal urban rögtön megismeré Feri ama jó urat, ki őt a törvényszék előtt védelmezé; s a két nőben megismeré az éjszakai jelenet két angyal arcát. Mindhárman föllálva üdvözlék, szívesen fogadák Ferit, s a házi ur megkínálá székkal; de Ferencz így szóla az urnak:

— Uram! távol legyen tőlem, hogy helyet foglaljak addig, míg nem tudom becses nevét jótevőmnnek, szabadítómnak.

— Tehát nem ismer ön engemet? — mondá a házi ur.

Ferencz állitá, hogy nem ismerné. Ekkor az ur megfogá a kisebbik nőnek fejér kis kezét, s öntenyerében simogatva azt, a nő ujján egy gyűrűt mutatott Ferencznek, s jelentékeny hangon kérdezé: „Ismeri ön ezt a gyűrűt?” Ferencz azonnal ráismert ama gyűrűre, melyet egykor Szent-Miklóson az ismeretlen ural együtt vásárolt, s melybe édes anyjának egyik hajszálát rejtette. Félelmes sejtés keletkezett keblében, hideg zsibbadás futotta be minden ereit, s összekapcsolva két kezét, reszkető hangon bámulva felelé:

— Igen uram! én e gyűrűt ismerem; hanem ezt nekem Gyöngyösön kellett volna feltalálnom.

— Barátom! — a házi ur így folytatta beszédét — az az ur, kinek ön életét s vagyonát a szent-

miklósi utban megmentette, Bárdosy Miklós volt, nekem kedves ipám, s édes atyja e két drága nőnek: Arankának, kedves hitvesemnek; és e másiknak, az angyali nemeslelkű Rózának. Mikor ön atyámtól Szent-Miklóson elvált, atyánk ugyan szerencsésen haza ért; hanem nyolcz nap mulva megbetegedett, és mindnyájunk hosszas bánatára meg is halt. Akkor eladtuk gyöngyösi házunkat, s ide költöztünk Egerbe. Önnek hírét soha nem hallottuk; de a napokban Gertrudis ide hozta önnek gyűrűjét eladni, s Róza figyelmes lön reá, s fölnyitván a gyűrűt, megtalálá a hajszálát. Így jöttünk rá a titokra, s azonnal önnek szabadítását terveztük. Mi, hála Istennek! meg is történt. Most pedig nyilatkoztatjuk önnek, hogy ha ön Rózát szereti, szeressen valamely kis hivatalt, vagy bármily állomást, megnyeri ön Rózát husz ezer ezüst forint örökségével. Rózát önhez atyjának adott esküje is kötelezi. De a mult estélyek egyikén, midőn Róza kedves nőmmel tánczvigalomba ment, betörték ön börtönébe, s Róza önt megszereté.

Itt a házi ur elvégezé beszédét, válaszat várva Ferencznek, s lesvén arczairól az örömnök kitöréseit. De Ferencz arczára s egész valójára nagy levertség szállott; bánatfélhő boritá el homlokát, s szemeibe rezgő könnyek toluultak, majd kesergőn ugyan, de mégis egy bizonyos nemével a büszke hangnak így kezde beszélni:

— Kedves, drága jó ur! hallgassa meg az én szavam. Honvéd létemkor egy ütközetben igen nagy vesztélyben valék: kartács-zápor és füstfélhők között borultam le a földre az elesetek közé, s fogadást tettem hamarjában Istennek, hogy ha életemnek ezuttal megkegyelmez, halás elismerésül teljes életemben nőtlen maradok. Három vasas-erzed rohant el fölöttünk, s porrá zuztak ezek élet és halottat; de én Isten irtalmából életben maradék. A harcsmoraj lezugása után ép testtel álltam föl a testromok közül. Az Isten meghallgatta imámat: én is tehát megtartom fogadásomat. Szszakadni készül bár szívem, de lemondok Róza kezéről, s föloldom őt atyjának adott fogadása alól. Mert ha hitszegő volnék, az Isten úgy sem áldana meg vele. Imádkozni fogok a kedves Róza boldogságaért; s vígyen engem a szerencse bár hová, legyen földönfutó, vagy ezernyi holdas birtokoknak ura, de soha ez életben nem lesz nagyobb kienesem, mint e kettő: önöknek édes emléke, és kedves jó anyámnak haja szála! — E szavakra Ferenczet elfogá az érzés, és nem tudott többet szólani; Róza pedig sirásra fakadt, s elrejté magát a mellékszobában.

Ferenczet nem tudták a házban megtartani egy perczig sem. A nélkül, hogy jó szót, biztatást, vagy utaválót adhattak volna neki, kirohant a teremből, s többé nem vala látható. Néhány nap mulva Fehérvárra érkezett, honnét csakhamar egy tehetős földesur magához vette gazdatisztnak. Teljes megelégedésben él, s öröme van lelke nyugalmában. Valahányszor kislelkű emberrel szóba áll, biztatja azt mindenkor az Istenben való bízalomra és béketűrésre, állitván, hogy „az Isten képes az emberek sorsát kormányozni egyetlen hajszállal.

lusi
meg
azo
jeg
bor
a fa
kül
els
falu
asz
Kev
kila
tor
egy
rint
tat
sen
köl
egy
Csa
gök
ivad
De
szer
tanu
akk
már
ugy
ban
jon
érez
gas
gyez
társ
elre
tám
gye
talt
mili
élet
ker
szob
élet,
szer
röln
tudj
a da

Első
völg
vesz
vasó
kezé
ki sz
az el
fön a
ban
szem
elké
szeg
gaba
potj
világ
kem
siető
a lán
veit
galn

Isten keze.

(Lefaragott rovások a közéletről.)

Mig az irás fölséges művészete kevésbé divatozott a falusi nép körében, rovással jártak az emberek a bíró házához, meg a koresmába. Még most is emlékezem gyermekkoromból azon drótabroncsra fűzött páros rovásokra az egész község névjegyzékével, melyek fehérre faragva egyenkint kiszedett oldalbordák gyanánt lógtak a falon épen azon vakablak fölött, mely a falu jegyzőkönyvének százados menhelye, illetőleg kulcsnélküli hiteles szekrénye volt; s mely, közbe legyen ejtve, az én első tanuló-könyveimet is őrzé éjszakának idején. Még akkor faluhelyen nem egy háznál lehetett ötförintosokat találni az asztaliókban, pedig a pitvarajtó csak keleties toló-fazárta járt. Kevéssel előbb egy garas volt egy iteze bor, egy huszas egy kila buza, a leányok sárga eszímákban jártak; s a ki épen kántor s jegyző volt a községben, örökölt rókaprémis hivatali egyenruhát, vagyis mentét viselt, s mint jegyzőnek kilencz forint volt évi járandósága váltóban. Mindez nem volt álmélkodtató nagy ritkaság; hajdan a királyok kincstára sem állott irtésen. ha a tárnokmester még 9 forintot számlált. E nemzeti erkölcsök egyszerűségének kora, s úgy látszik, a közbizalommal együtt hazát cserélt, s itt hagyta a magyart, itt hagyott minket. Csak a rovások maradtak meg legtöbb helyen régi teljes épségükben, a nélkül, hogy eszükbe jutna azokat egy jobb kor ivadékaiknak eltenni láb alól, s lefaragni róluk a sok adósságot. De ki merné a magyart multjéért megadóztatni? . . . A legegyszerűbb öltöny alatt dobogott egy szív mellettem, mikor én irni tanultam, s fölém hajolva egész atyai szíveséggel kalauzolgált akkor még csak pennának nevezett író-tollamat a papíron (most már ezt is irlapnak mondogatják), melynek több darabja sincs ugyan, hogy láthatná az ember, minő betűket irt gyermekkorában. Ó szelid gyermekkor üdítő tavaszvirányóddal, hadd boruljon rám még egyszer korán eltűnt örömeid lenge árnya! hadd érezzem, hogy én is voltam boldog! . . . Annak az egykor magas érzelmektől dagadt szívnek élő kronikájából sokat kiigyezttem én. Mert mi az mind, a mi újra napvilágot lát ember-társaink okulására, ha nem egy-egy, különböző okoknál fogva elrejtett szellemi kincsnek felszínre hozatala, s csodateljes föltámadása egy-egy korábban kialudt mennyei lángnak Isten kegyelmével? Mit tudunk egyebet, mint a mit tanultunk s tapasztaltunk? Nézzünk a csillagos égre egy szép őszi estén: azon miliárdnyi fénynek szemünk előtti váltakozása leghívebb képe életünknek, melyen az Ur utjai a legnagyobb titokban vonulnak keresztül. Megérteni s imádni a Gondviselés titkát, lelkiünk legszébb föladata. Ne aludjunk tehát! Semmi az, ha ringat is az élet, mint a somogyi bérést a Balaton felé; egyszer csak fölébred az ember egy hatalmas zökkenésre; törölné a szemét, dörszölné a füleit, — hja de már a keze, Isten tudja, elszibadt-e, vagy mi lelte? — úgy fekszik mellette, mint a darabfa. Ne aludjunk tehát!

Íde nézzetek csak! egy megható látvány fejlődik előttünk. Elsötétült az egész táj; s elkésett utazók nesze hallatszik a völgyből. Hová menjünk, merre forduljunk? az ut egészen elveszett, az idő zordon éjjel fenyeget. . . . Mig így tünődnek, olvasós remete jelenik meg a másik oldali barlang nyílásánál; kezében messzelövellő szögletes lámpa, melyet ő minden este ki szokott függeszteni a legközelebbi kápolna parkányára, hogy az elkésett utasok irányt ne téveszsenek. Számptalan ok forog föl az utasok hazatérésénél az elmaradozásra; legkritikább azonban az ugynevezett menthető, vagyis törvényes ok, mely nem szenved kifogást. Hiába erősíti, hiába esküszik égre, földre az elkésett férj, hogy kereké törött; ingadozó lépéseiről ráismer a szegény asszony, hányat ütött az óra (Istenem! — sohajt magában — hol össze-vissza nem hurezcolhatták a lovak ilyen állapotjában! — egy döczenés, — s azonnal özvegynék ismer a világ. Oh! de az ő lelki állapotja egyszer szomorubb lenne nekem bármily özvegyi fátynál!). Ily h a z a f e l é s i e t ő é s n e m s i e t ő k ö z ö n s é g b ől á l a m i o l v a s ó - k ö r t ü n k ; s m i t o l l a l k e z ü n k b e n a l á m p a g y u j t o g a t ó k . K i t u d n á e l s z á m o l n i a z o n h i t e r j e s z t ö k n e v e i t a v i l á g m i n d e n r é s z é b e n , k i k e m b e r t á r s a i k t ü d v é n e k s z o r g a l m a s k e r e s é s é b ől é l v e (i g e n , e z a z ő e g y e t l e n k e r e s e t m ö d j ö k)

naponkint termékenyítik a földön is Krisztus országát! El- és meghalnak ők név nélkül is, mert elég nekik, hogy jót tehettek. — Vagy megemlékezett-e legalább egy szives főházzsal valamelyik utas a szegény remetéről, ki az olajt is csak úgy koldulta az éji világításához? . . . Ne törődjünk mi azzal, hanem telepedjünk le a lámpa alá a hétfájdalmu Szűz képe előtt, s értsünk valamit azon kéz titkos működéséről, melyet a szent írásban eme szavak jelölnek: „Jaj az élő Isten kezébe esni!”

I.

Ősz utólja vagy tél eleje lehetett 1850-ben, midőn egy kora hajnalon négy falu szekerei vágták az utat a s . . . ki erdő felé, hogy a plebános fáját haza szállítsák. Volt a fuvarosok között egy garázdalkodásairól hírhedt tékozló fiú, kit saját apja sem tűrhett meg házában, kénytelen volt a javulni nem akarót elutasítani. Így állott a már feleséges ember, s mi föbb, egy kis gyermek atyja szolgálatba egy tehető, de nem legjobb hírű gazda házához; e minőségében volt jelen a rögtönzött tűz körül azon csoportban, mely állhatott mintegy ötven-hatvan emberből. Épen pénteki nap volt, s talán Adventben. Ugy látszik, megfáztak a legények, mert a btykóst (pálinkás korsó) nagyon is igénybe vették; pedig már, tudom, otthon is volt. Az a balhiedelem, hogy a pálinka minél több a gyomorban, annál inkább védelmező a külső hideg ellen. A hirtelen megfagyott pálinka-ivók szomorú s gyakori esetei ellenkező bizonyítanak. — Sok embernek talán a keresztvetés sem jutna eszébe, ha már az öregebbek példájára meg nem szokta volna a pálinkás üveget reggelenkint a két ujjával megáldani keresztalakban. Vizsgáljuk meg, honnét vehette e különös szokás eredetét sok, igen sok paraszt családban. — Egy lakadalom alkalmával (nincs lakadalom részegség, nincs részegség halálos bűn nélkül), midőn ezer módja van a hivatalos és nem hivatalos embernek is lenni magát, bizonyos, pálinkával ritkán élő jámborabb lakzisban meggyult a mérték nélküli ivott szesz; vagyis béglyuladást s halálos göresöket kapott tőle a szeresetlen. Hajmeresztő látvány volt az, hasonló az evangéliumban említett ördögzálláshoz. Egy fiatal ember fetrengett a föld porában, előbbi tisztességes arezkifejzéséből egészen kikelve s elfeketedve. A belső marás mindenki által észrevehető módon gyakorló pokoli erejét, s mintegy önmagától működő gőzerőmű emelte az areczal földhöz tapadt embert, ki magán kívül turta előrészével a nyirkos földet, s éktelen ordítással rettenté a segítségére gyűlt tömeget. A nők keresztet hánytak magukra, s elsápadva futkostak jövedélvel tomboló férjeikhez, kérvén őket, hogy ne igyák azt a halálos mérget, mely úgy bánik az emberrel. Mindjárt szörnyűt halnék, mondogatá egy más, ha kendet úgy látánám. A nőnek az jutott a teremtésben, a mi a napnak: hogy termékenyítő meleget s derűt adjon a gyászba borult földnek, s megaranyozza kedves sugaraival a láthatárt. Az ékességeit vesztett föld a férfi szíve, mely nap és harmat nélküli sokszor annyira megkeményedik, hogy az igaz hitnek egy parányi mustármagját sem képes önmagában meggyökereztetni. Azért van a kereszténység történetében annyi érdem följegyezve a katolika nő számára, ki mint égő olaj a vízben szelid lángjával édesgeti magához a bizalmat.

E jelenet sokáig megmaradt a szemtanúk emlékezetében, s többen örökre is megfogadták, hogy pálinkát nem fognak izlelni. Mások ismét nem merték szájkökhöz vinni az üveget a nélkül, hogy keresztet ne vetettek volna rá. Amde csak az első üveg szokott keresztet kapni. Minden bűnnek az a tulajdonsága, hogy csak addig ijeszti, míg erőt nem vett a gyarló emberen; azután már nem csak vérszemet nem ad, de különös erényül tünteti föl a t o r k o s s á g o t , s o l y k i h i v ő v a k m e r ö s s é g g e l ü z i s á t á n i m ű v é t a z e m b e r b e n , h o g y a k á r e m b e r n e k s e m o n d a n ó k t ö b b é , h a n e m v i a d a l r a é h e z t e t e t t v a d á l l a t n a k . M i n d e z n e m v a l a t ű z k ö r ű l á l l ó k b e s z é d e n e k t á r g y a . N e m i s i g e n z a j o n g t a k , m i n t m i n d e n i l y n e m ű ö s s z e c s ö d ű l é s n é l l e s z o k á s m á r , h o l m é g n a g y m e n y i s é g ű o c s m á n y s á g o k s e m h i á n y z a n a k ; d e e z t a l a n c s a k a z é r t m a r a d t e l m o s t a z e g y s z e r , m e r t a f u v a r o s o k é p e n r e g g e l i j ö k e t k ö l t é k h a t á r t a l a n é t v á g y g y a l , m i n t p é n t e k i n a p o n s z o k á s , k e m é n y t o j á s t s j u h t u r ó t b a r n a k e n y é r k é v e l . — F é l r e

a ki . . . vág közbe egy tűzhöz furakodó pöffedt gamancz, hadd süssem meg a szalonnámat.“ — „He hé — szólíták meg az öregebb koesisok, péntek van ma; tedd el gyerekek a szalonnát más-korra.“ — „Teszi a k. . . , felel goromba szitokkal a zsvány-képü, nem vagyok én bolond;“ s hosszú fanyárson rátartja szalonnáját a ropogó lángra. Míg ezt teszi, mi keressünk föl egy kicsit távolabb az ölfa-rakás tövében egykedvűen pipázgató két korosabb embert, s hallgassuk, mit forgatnak egymás között.

(Folytatatik.)

Sántha Mihály.

Katholikus hitélet.

Kis-Várda, febr. 1. A „Kath. Néplap“ 4-ik számában az „Arimathiai-Sz.-József-Társulat“ leírása közöltetvén, az érde-mes közlő azt mondja: „Szerettem hinni, hogy édes hazánkban is mielőbb követésre találandó jó példa.“ En is úgy hiszem. És hogy közlő igazi felebarátai szeretettel teljes szívéből eredett buzgó törekvésének ohajtott következményében is örvendhessen, tudtára adom, miszerint a kis-várdai kath. hívek hasonló, a szenvedő emberiség, és Istenben elhunytak iránti buzgó kegyeletlőt fellelkesülve úgy vélték legdicsőbben megszentelni és megörökíteni az 1855-iki május 6-án tartott, Mária makulánélkül való fogantatásának ünnepét, hogy ugyanazon napon egy sz e r e t e t - t á r s u l a t o t alakítottak a szegények eltemetésére; és bár e társulat még meg nem nevedezett annyira, hogy annak főpásztori helybenhagyással, és apostoli áldással leendő megerősítéseért legkegyesebb főpásztorukhoz folyamodjanak — a mi közel reményben van — : mindazonáltal a társulat kitűzött szent irányában működik, és e kisdud város népére jótékonyan hat. Elettjelét mutatja mindenestire, hogy már közköltésen tizenkét szegény eltemettetett, négy koporsó készen áll, és kisdud pénztárában az év végével 10 frt 54 kr. pp. találatott. Kicsi tehát, mint egy mustármag, a kegyeletes kezdemény; gyenge tehetségűek a társulat tagjai, de érezték már ők is a léleknek magasztos öntudatát, a szívnek legédesebb érzeményét, mely az Istenért tett jótéteményből származik; láttak megvigasztalt ár-vákat, elhagyott nyomorultakat, kiknek keserű könyveit letörölték, s kétségbeeséssel küzdő szívök fájdalmait enyhítették. — Ohajtvá várja e kisdud társulat egy az egri érseki megyében keletkezendő társulat nyilatkozatát, hogy ahhoz testvéri szere-tettel esatlakozhassék.

Részemről ugyan a fent kitett ezélon kívül, mely a sze-gények temetési felsegélésében, és ez által a netalán keresztény érzelmét sértő kivételnek és elálatásnak botrányától való meg-óvásában áll, még mást is szeretnék ezuttal elérni, a mi még min-dig orvoslást igényel, t. i. a szokott költséges és botrányos ha-lotti torokat kiküszöbölni. Ki ne tudná, hogy itt-ott oly költsé-ges torok tartatnak, mikép lakomának is beillenek; mert a temetésen megjelentek majd mind megvendégeltettek. Egyik atyafi, másik szomszéd, harmadik koma, a többi sirásó; és fel-vendégeskedik a szegény özvegy és árva vagyonát, melyből még soká éldegélhettek volna; és jönnek elő szórakozások és sületlen tréfák, melyek a temetésnek bus szertartásával az élőkre érzelt ödvös hatását, a halál ödvös félelmét kijátszák; sőt sokszor, — mert még enni és inni való van, el nem távoznak, — csufabb jelenetek is követik. Káros tehát a tor a szegénynek, mert megtakarítandó fillérét emészti fel; káros a gazdagnak, mert a halál emléké, mely a komor magányban jó hatással lett volna, eltörli; káros az erkölcsiégnek, mert vétkes élvezési alkalom. Ohajtandó lenne azért, hogy a temetkezési társulat e torokra kellő hatását gyakorolva, azokat lassankint megszü-nítené, s oda működnek, hogy a temetésről kiki haza takarodjék, s maradjanak a siránkozók vigasztalására csak azok, kik a megboltat igazán gyászolják, s kiktől kedves a vigasztaló ro-konérzelem. — Terjesztené ki figyelmét a társulat a halotti vir-rasztásokra is; mert ezekben is sok visszaélés van. Mi csak ugy teljesülhetne, ha a társulatba mennél többen állanának olyanok, kiknek példáján az értelmetlenebbeknek okulni lehetne. — Tehát egyesüljünk! Istené az áldás. — A ki adta a kezdetet, megadja a végbevitelt is.

G y ö r g y é n y i.

Petend (Zalamegye), januárban 1859. Utolsó tudósításom óta hitéletünkben valami nevezetesebb mozzanat nem adta magát elő, legalább olyan nem, mely a köznapiaságon fölülemelked-nék; sőt ellenkezőleg fájdalmas kebellet valánk kénytelenek oly jeleneteknek szemlélői lenni, melyek valamint egyrészt az el-fajultság világos jellegét, ugy másrészt a büntető isteni kéz szembeötölő jelét viselik magukon. Százszor lön már felhozva a magyar nép egyik főbűne — a káromkodás; és százszor lön megmutatva eme legotrombább, és a szenvedélyeknek épen semmi ingert vagy gyönyört nem szülő — mi másutt nem szo-kott elmaradni — vétkeknek nagysága és szomorú következmé-nyei. Ámde mind hiában; mert a komoly szavak mindannyiszor egy süket nép fülei mellett hangzottak el, mely, ugy látszik csak siettetni akarja a romlást, melynek szédítő párkányzata fölött már is áll! — Igen épültem mindazokon, miket nt. Da-n i s s u r legközelebb a bold. Szűz, hön szeretett Anyánk tisztele-téről s nem különben azon kegyelmekről irt, melyekben az ő hív, tisztelő gyermekei részesülnek. S csakugyan ezerte boldogok azok, kik az ő áldó kezeinek szent árnyékában keresnek enyhet az élet oly gyakori s oly fájdalmas harezai között; de boldog-talan, s eléggé meg nem siratható az, ki nem csak a tiszteletet tagadja meg tőle, hanem mi több, még a tiszteletlenség moeskat dobálja rá kigyóként esipő nyelvének káromló szavaival. Azt hinné az ember: lehetetlen hogy ily szörnyek legyenek, pedig mégis vannak. Tényt hozok föl, nem kigondolt mesét, hogy Mária tisztelői hitőkben erősödjenek, s gunyolói törpüljenek el, s magukba térvén, porba esve esdjenek kegyelméért.

Mit a balatoni halász-ember annyira ohajt, mi után egész éven át eseng, az megtörtént. A Balaton háta befagyott. Egyes csapatokra oszólnak ők ilyenkor, s elkezdik a valóban igen ér-dekes halászatot; mely lyukakat vájnak kimért távolban egy-mástól a jég hátán, s azokon át hosszú póznákkal odább és odább egész a kihuzó nyilásig esusztatják a hálót, mely néha ugy megtelik, mint az evangéliumi háló a halak különböző nemével és sokaságával, hogy szinte szakadozni kezd a fonaleszköz, néha 5 mázsát is foglalván magában. Január 5-én megindult a szerencse keresésére a palaznaki halász-zéhi is; eközt K. — Ferkó nevű legény is. Hja! de ki nem Istennel kezd, az nem is fogja szerencsével végezni dolgát. Említett ifju a helyett, hogy szí-vét az éghöz emelte volna, egyet káromkodik inkább, s azt ily szavakkal végzi: „Menjünk Máriát fogni, fogjuk ki a pápisták Máriáját!“ — Esztelen! te Máriát meg nem foghatod, míg té-ged utólérhet Fiának haragja, ki Anyját gyaláztatni nem enged; mert az Anyát sujtó gyalázat a Fiura is visszaháramlik. — Vi-dáman, s más hason káromkodások közt ment tehát a boldog-talan egész a nagy tó közepéig. Nem gondol ő az Istenre, kit megbántott, sem büntetésére, mely őt utólérheti; nem az ég, ha-nem a pokol nevében kezd veszélyes munkájához. De im! mi-dőn elbizakodottságában minden veszélyen túl hiszi magát lenni, egy irtóztató dördülés rázkódtatja meg a esőndes léget, egy szempillanát — s a Máriát gunyoló a Balaton fenekére a jég alá süllyedt! . . . Másnap halva huzták ki a jég alól. — E tény kézzelfoghatólag viseli tehát magán egy felsőbb hatalom mun-kálátát, s erősen hiszem, hogy itt ez, s nem az ostoba vakeset működött, rettentő intésül mindazoknak, kik káromló nyelvök-kel az egek királynéját merik gunyolni és gyalázni. A nyelv, valamint egyik legbámulandóbb jótéteményét teszi a Minden-hatónak, mely által ép oly esodálandó, mint sokféle alakokban öntheti ki az ember a hála, tisztelet és imadás adóját Teremtője iránt: ugy ellenkezőleg legnagyobb eszköze is a bűnnek, ki-mondott szavával egész népeket sűrűhervéni el a hit és boldog-ság viritő mezejéről a bűn és nyomor legundorabb sarába. Valá-hányszor tehát édes hazámfiainak káromkodási nagy bajlama, s az ebből természetes okozatossággal szülemelő vétkei jutnak eszembe: mindannyiszor kénytelen vagyok fájdalommal a kül-tövel felkiáltani:

Romlasz magyar nép, romladozol hazám,
És titkon örlő féreg emészti belül! . . .

A kereszturi halászok bezzeg másképp tesznek ám, mint K. Ferkó. Ezek ugyanis mielőtt a jégre mennének, s a halászat el-kezdődnek: mindannyiszor egy általok mondatott sz. misén je-lennek meg mindnyájan; mi közben égő gyertyákat tartanak

kezökben a tiszt kedők, s az első halász, sz. Péterhez emelik föl alázatos szívökkel, kérvén őt, hogy valamint isteni mestere őtet a feje fölött már-már összecsapni akaró hullámok öléből megmentette, akként mentse meg őket is minden, a halászatnál előfordulható szerencsétlenségektől, különösen pedig a rögtöni halálától. — Mily szép, utánzásra méltó példa ez! Ugy szintén ezt teszik akkor is, ha valami nevezetesebb fogást tesznek. És a kereszturi halászokat nem is éri baj, mert az imádság ereje védi őket. Erre is példát hozok Néhány évvel ezelőtt a Balatonon halászván, egyszerre — mi ott nem ritkaság — egy meleg szél kerekedik, s a jég a rajta térdig érő víz hullámzása következtében széttépetik, s nagy, egymásra tolongó táblákban a zalai partokra hajtatik ki. A halászok a vész e borzasztó pillanatában megfosztva minden emberi segélytől, térdeikre ereszkedtek, s este felé a badacsonyi parton megmentve állottak. Vagy ez is csak vak eset volna? Ki ezt biztosabb s bőlebb utnak tartja ama haza felé, hová mindnyáján törekszünk, ám lássa következményit! Én legalább mind e két esetben a bölcsen s igazságosan kormányzó menyéi kéz jelét látom, s hitem sugallja, hogy igazam van. Mi a tanulság mindezekből, tudhatjátok; a következtetést rátok bízom. Valahányszor tehát az indulat árja elönt, s annak hullámaival káromkodó nyelveddel akarod fékezni: megállj! ne mond ki a borzasztó szavakat, hanem gondold: Istentre, gondoldj haragjára, mely rád nehezdedhetik, . . . s lelked mentve leend!

L u k á c s é k J á n o s .

Szigetköz (L i p ó t). Szokták mondani, és nem ok nélkül, hogy a milyen az anya, olyan a leánya. Oly anyáról, minőről multikori levelemben emlékeztem, csak jóra való magzatra következtethetni. Lipót helység a hédervári plebániának főkegyháza; illik tehát, hogy pár szóval róla is emlékezzünk. — Őszszel mult három esztendeje, hogy e gyönyörű helység, mai napig sem tudhatni hogyan, a lángok martalékává lett. A ki a falusi életet csak távolról is ismeri, tudhatja jól, minő sorsra, jobban mondva koldusbotra jut a szántóvető ember, ha őszszel egész évi munkájának eredményét megsemmisítve látja. A jó atya együtt szenved gyermekével: azért honunk atyja volt az, ki nem késett a kárvallottakon segíteni. Az uralkodó Felső 1500 pforinttal sietett segédelmökre a szerencsétleneknek. Midőn tehát a minap a helység előljárói Ő Felsőge gyönyörű arczképét az iskola számára megszerezték, úgy hiszem, csak kötelességüket teljesítették, és halatartozásukat rótták le.

A hitelet lendületéről időszaki kimutatást akarván adni, először is azon szép koszorúról teszek említést, mely gyönyörű fejedező rózsabimbóival a helység legszebb ékességét teszi: és ez, az „Élő-rózsafüzér“ (az olvasó-társulat 105 tagjával); mely az ajtós nőnem a bold. Szűznek naponként kedveskedik. E társulatot nem régen nagy kitüntetés érte. Ugyanis dr. H a t a l a Péter ur, ki itt két év előtt segédlelkései minőségben működött, jelenleg pedig Jerusalemben mint tanár buzgólkodik az Ur kertjében, e társulat több tagját a S z e n t f ö l d r ő l küldött olvasókkal örvendeztette meg. A meglepetés határtalan örömmel párosult, és a szent olvasó tiszteletét igen előmozdította e jól választott adomány. Forró köszönet tehát kedves elődömnök, ki oly messze vidékről annyi teendői közt sem felejtkezett el ró-lunk, sőt ismerősbejött időről időre magán levéllel is megtiszteli. Emléke maig is áldásban él közöttünk, és alig mulik el nap, hogy említeni ne hallanám a derék „jerusalemi kápiánt.“ A helység érdemes birája, K i s s László jámbor szívének sugallatából egy imolát emeltetett 130 pforinton a helységen kívül a b. Szűz tiszteletére, s az az olvasó-társulat tagjainak gyűlhelytül szolgál. A megromlott templomfödélzet kiigazítására e g y e s e k a d a k o z á s á b ó l összegyűlt 280 pfrt; mely összeghez egy névtelen özvegy 40, a helybeli főtisztelendő ur 5, egy valaki szintén 5 pforinttal járult. — Mult évben új harang öntetett, melyhez e g y e s e k szintén 170 pforinttal járultak. Ez évben a h a j ó s t á r s u l a t a templom számára készítettett egy csillárt 36 pforinton; N. asszonyság pacificalét 10 pfrton, ugyanaz, oltárterítőt 5 pfrton; bizonyos istenfélő asszony karinget 5 pfrton. Az egész község egyetemben, a határban egy fa-feszületet állított csak nem régiben 40 pfrton. Van a templomnak azonfölül benső ékességét két nagy dusan aranyozott rájáju képe, melyek honi kezek által Pesten készülték. Az egyiket, mely a b. szent Szűzet ábrázolja, ft. s tudós S m i d József, budai főgym-

nasiumi hittanár, egykori segédlelkész adományozta; másikat, a Megváltó képét az olvasó társulat szerezte meg 50 pforinton. E két kép előtt az isteni szolgálat alatt gyertyák égnek; és a mi a legkülönösebb, a Megváltó képét a férfiak, amaz a nők látják el gyertyával. Érdekes látni, mint vetélkedik e két fél egymással, és mint akarja egymást a jobban föltümlni. — Nep. sz. János szobrát t. cz. B o r s o s Mihály ur látja el gyertyával stb.

És most bocsássatok meg jámbor lelkek, hogy jó tetteiteket, melyekről ti már bizonyosan megfélejtkeztek, újra felmelegitem, és a nyilvánosság színe elé hozom. Meg vagyok győződve, hogy becsületes magyar szívetek nem farizeusi szempontból, hogy én kikürtöljem, teszi, a mit tesz, — hiszen a jótett boldog öntudata önmagának legszebb jutalma; azt is tudom, hogy nektek emberi dicsőretek szükségtek nincs. De van sokaknak szükségök a ti jó példátokra, hogy ettől felvillanyozva új lelki erőt merítsenek, és titeket utánozva dicsőítsék az Istent, ki mennyben van. Mielőtt tollamat letenném, még egy szóm van hozzátok.

Az örök bölcsesség szava szerint: „a ki az Istent féli, jókat cselekszik“ (Sirák 15, 1.). A jó cselekedetek teszik tehát az isteni félelem hévmérőjét. Boldog nép, melynek körében e hévmérő a fagypontra soha alá nem száll. Ama föltűntünk szüntelen örökös szem, melyet a szegény özvegynek pörsőlybe tett fillére sem kerülhetett ki, a ti kezeitek mozzanatait is figyelemmel kísérte és följegyezte. Adakoztatok azon keresztény elv szerint, melyet már az öreg Tóbiás kimondott: „Ha neked sok van, bőségesen adj; ha kevés van, igyekezzél e kevésből is örömet adni“ (Tóbiás 4, 9.). Nem lehet az esekélység, mit jó szándékból Isten dicsőségre teszünk. Isten kezébe teszi az le fillereit, honnét misem veszhet el; Istennek ad az kölesön, ki soha senkinek adós nem maradt; kinsét gyűjt az magának, melyet sem rozda meg nem emészt, sem tolvajok el nem oroznak. Bőven kamatoz az e földön isteni áldást, és másik életben örök dicsőséget; és a mit így apróknak elrakosgatott, azt a számadások nagy napján egyszerre fölveli, a mikor is

„Az írott könyv fölnyitattik,
Hol minden befoglaltatik;“

és a melybe lélekben bepillantva, irtam ki e sorokat. Adja Isten hogy ezt többször is tehessem! V a r g a Mihály.

K ü l ö n f é l é k .

— B é c s , febr. 3. 1859. A mai napon a pazmaneumi intézet magyarhoni növendékei nagy örömmel valának részesei. Azon örömet éreztük mi ma, melyet a gyermek érez szeretett atyjának látására. Körünkbe érkezett ugyanis ohajtva várt új igazgatónk, ft. K a n e z Lázár esztergomi kanonok ur ó nagysága, kinek nemes és szelid arczvonásairól lesugárzó atyai indulata már első pillanatra is meghódította szívünket. Midőn pedig ajkai megnyilván, rövid ugyan, de megható s velős szózatot intézett az 54 főre menő papuövendékekhez eljövételének czéljáról, s azon fáradhatlan törekvéséről, melylyel javunkat teljes erejéből elősegíteni fogja, részünkről a törvények tiszteletét s buzgó teljesítését, mint mulhatlan föltétet kívánva: nem volt egy sem közöttünk, kinek kebelét azon legszebb remény ne élesztette volna, hogy ő nagyságának kormánya leg-több jóval árasztandja el intézetünket, mely a magyar egyház drága veteményes kertjeül volt a tizenhetedik század elején a nagyhirű P á z m á n y bibornok-primás által 1623-ban alapítva. Ez intézetből kerültek ki sz. hitünk annyi jeles apostolai, kik mind éreynességek, mind széles tudományosságuk által fénylő esillagokként tündökölnék egyháztörténetünk egén. Engedje Isten, hogy folytonos virágzásnak örvendjen intézetünk, s időről időre kerüljenek ki abból jeles harcosai Krisztusnak s az ó egyházának! — Ez alkalommal megemlítem még, hogy szeretett lelki igazgatónk, nt. P a n t o e s e k József ur, több mint hat héti súlyos szenvedés után e hó 2-kán alig felüldülve szent beszédet tartott hozzánk, melyet kezdetben elérzékenyülése miatt csak könyvek között mondhatott. Valóban meg is kelle indulnia oly jó léleknek, mint ő, kinek az Isten különös gondviselése által épen a bold. szűz Anyának, a betegek gyógyítójá-

nak ünnepén adatott ismét kegyelem lelki fiaihoz a hit, remény és szeretet nyelvén a jó Istenről s annak szűz Anyjáról szólhatni. Adjon az irgalom Istene a felüdültnék tartós jó egészséget, hogy saját és a mi lelkünk üdvére még igen sokáig munkálkodhassék! — R. J. M. pazmaneumi növ. pap.

— **Ismét egy kebelráló gyilkosság.** Pelsőczön, Gömörmegyében mult jan. 26-án éjjel egy 71 éves aggastyán, nt. Ováry András lelkész, a rosnyói megye feddhetetlen életű papja, a szegények jötevője, a Sz. István-Társulat alapító tagja, s az irodalom lelkes pártfogója orozva meggyilkoltatott. A boldogult papi életének nagyobb részét Pelsőczön, mint az előbb ott őrzött gömörmegyei rabok lelkésze, töltte, s esekély fizetése mellett példátlan takarékossgal gyűjtött filléreit mind jótékony célokra fordítá. De mivel jótékonyágát többnyire titokban gyakorlá, a gonoszság nála fölhalmozott kíneseket vélt föllelhetni. A meggyilkolt arczán és feje hátsó részén hét seb találtatott fejsze élével, fokával és vésővel verve. Csetnek városa polgármesterének sikerült egy januárhóban lopásért Rosnyón bezárva volt tolvajnak, S. F. egykori megyei hajdunak személyében a tettest fölfedezni. Több gyanus egyén mint bűnrészes befogott. Egy asszony éles borotvával torkát keresztül metszvé, magát kivégezte — A sajnálat a szegény áldozat fölött általános. A számos papság, és a valláskülönbőség nélkül a vidékről összesereglett oly nagy sokaság, minőt Pelsőcz falai közt alig látott, vetélkedtek egymással a boldogult által kiérdemelt végtisztelet megadásában.

Béke porainak! —

— Mult 1858-ik év folytán következő kegyes adományok gyűltek be a „Kath. Néplap“ útján: 1) a chinai gyermekek megmentésére 333 frt 25 kr. pp.; 2) az amerikai missiókra 11 frt pp.; 3) az afrikai missiókra 118 frt 32 kr. pp.; 4) a szent sir őreinek 50 frt 6 kr. pp.; 6) a chinai missióra 5 frt 20 kr. pp.; 6) a pogányok megtérítésére 4 frt 42 kr. pp.; 7) a bold. Szűz szeplőtelen fogantatásáról nevezett társulat részére 2 frt 40 kr. pp.; 8) a cochinehinaí missióra 2 frt pp.; 9) a Sz.-Bonifác-egylet részére 6 frt 10 kr. pp.; 10) a londoni kath. templomra 6 frt 59 kr. pp.; 11) az elemektől süjtött magyarországi szegények számára 3 frt pp.; 12) a tördemiezi tüzkárvallottak fölségelésére 1 frt 2 kr. pp.; 13) a német-ladi tüzkárvallottak részére 4 frt pp.; tehát összesen 548 frt és 56 kr. pp. (ide nem számítva a helyből kézhez szolgáltatott adományokat, ugymint: a pesti vakok intézetének 40 frt pp.; a vaczi siketnémáknak 40 frt pp.; a pesti lipótvárosi templomra 13 frt 42 kr. pp. és egy ezüst tallér; a bukovinai szegényeknek olvasóra 2 frt 30 kr. pp., és az óvári tüzkárvallottak számára 5 frt pp.). — Az 548 pft- és 56 krnyi összeg az esztergomi főtiszt. főegyházmegyei hivatalhoz elküldetett rendeltetése helyére leendő átszállítás végett. Isten fizesse meg minden egyes jötevőnek! —

— „Népnövelési közlemények a kath. egyház szellemében“ című folyóirat VI-ik füzeté megjelent, az előbbiekhez hasonló érdekességű tartalommal. Szerkeszti s kiadja Mészáros Imre, alesperes és plebános. B.-Gyarmaton, 1858. 393—476 l. — Mind a hat füzet kapható Pesten Hartleben K. A., Pfeifer Ferdinand és Ráth Mór könyvkereskedéseiben, B.-Gyarmaton Kék László kö- és könyvnyomda tulajdonosnál, és Vadkerten a szerkesztőnél. Ára: 2 frt 30 kr. pp. — Tudomásul. A „Katholika nő“ hátralevő két kötetének kiadásában eddigél minden jó akaratom mellett is akadályozva valék; de most már azon biztosítást nyújthatom a t. előfizetőknek, hogy e részbeni ohajtásaiknak rövid időn eleget teendek. Pest, febr. 6-án 1859.

Gyurits Antal.

Szent-István-Társulati ügy.

Folyó hó 3-án tartotta a Szent-István-Társulat igazgató választmánya ft. Danielik János kanonok és alelnök ő nagyságának előlülése alatt rendes havi gyűlését, melyet leginkább érdekessé tőn a mai főezikkben olvasható kegyeletteljes indítvány folytán bíbornok hg primás ő eminentiája által folyó évi nov. 5-én tartandó Aranymiséje emlékének örökítése végett hozott következő két rendbeli határozat: a) a pesti lipótvárosi templomban a társulat sz. István első apostoli magyar király tiszteletére oltárt emelend; b) „Szentek élete“ című terjedelmes munkát állítand ki, melynek tiszta jövedelme a főnebbi cézra fordítatik. A 4 kötetre tervezett, több aczél- és fametszettel ékesítendő munka megírásával egy, a theol. tudományokban jártas, s az egyházi irodalomban dicséretesen ismert egyházi író bízott meg. — A társulati jövedelemforrások kijelölése végett kiküldött külön bizottmány működéséről jelentés tétetvén, ugyanannak több rendbeli javaslatai a választmány által elfogadtattak. — Jelentetett, hogy Tóth Pál, néhai nagyfödemesi plebános a társulat részére 100 pftot hagyományozott. — A szathmári jezuita-növelőnek, ugyszintén a prágai es kir. kórházban levő magyar katonák számára ajándékkönyvek fognak küldetni. — Bemutattattak újabb 16-féle szent képek, rövid életrajzokat és imákat tartalmazó magyar hátíratat; mely képek már e lap 3-dik számában a t. olvasók figyelmébe ajánlottak. — A társulati lapok állását illetőleg jelentetett, hogy febr. 1-éig a „Religio“ előfizetőinek száma 760; a „Kath. Néplap“-éi 1500; a „Kath. Christ“-éi 684. — Végre az ügynök havi jelentéséből kitént, hogy mult januárhóban a társulat 2 alapító és 142 rendes taggal szaporodott. Alapítók: ft. Biró László prépost, kanonok Szathmáron, és nt. Blümelhuber Ferenc hittudor és tanár Esztergomban. A rendes tagok névjegyzéke a jövő számban fog közzétettni.

Pályázat. Békes-Csanádmegye Gyoma mezővárosában a megürült kántortanítói állomásra pályázat hirdettetik. Az ezen állomáshoz kapcsolt évi illeték: szabad lakás, 164 frt 80 kr. austr. ér., 20 frt párbér, és stóladij temetésért, 11 hold szántóföld és 150 ööl kender-föld. A pályázók folyamodványai szükséges bizonyítványokkal ellátva, a szarvasi plebánia-hivatalnak czimezve, martius hó 31-ig elküldendők (utolsó posta, Szarvas).

Kelt Szarvason, február hó 3-án 1859.

Az endrődi kerületi iskola-felügyelőség.

Kegyes adományok.

Nagyváradról nt. Orbán József székely jegyző ur által a n.-váradí l. sz. egyházmegye részéről beküldetett: a szent sir őreinek 28 frt 29 kr.; az amerikai missiókra 13 frt.; a sz. gyermekek égi egyletnek 22 frt 17 kr.; a Sz.-Bonifác-egyletnek 2 frt 30 kr. Összesen: 66 frt 16 kr. pp.

A „Kath. Néplap“ teljes számu példányaival még szolgálhatunk.

Megjelenik e lap hetenkint egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: Budapesten, félévre 1 frt 15 kr. pp. (új pénzben 1 frt 31 kr.); egész évre 2 frt 30 kr. pp. (új pénzben 2 frt 62 kr.); — vidékre postán, félévre 1 frt 35 kr. pp. (új pénzben 1 frt 66 kr.); egész évre 3 frt 10 kr. pp. (új pénzben 3 frt 32 kr.). — Az előfizetési pénzek a Szent-István-Társulat ügynöki hivatalába (Lipót-utca, 8. sz.) intézendők. A lap szerkesztését illető levelek „Katholikus Néplap szerkesztőségének“ czimezendők (Pesten, Egyetem-utca, takarékpénztár-épületben 2. sz. alatt).

KIADJA A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT; FELELŐS SZERKESZTŐ: KÁDAS RUDOLF.

PESTEN, 1859. NYOMTATJA EMICH GUSZTÁV, BARÁTOK-TERE, 7. SZÁM.